

ESTRATÈGIA EL BORN CCM 2023

LLOC, CIUTAT I MEMÒRIA

8.000 M²
PER A CONNECTAR
PASSAT I PRESENT

Ajuntament de
Barcelona

EL BORN
CCM

Estratègia El Born CCM 2023

Lloc, Ciutat i Memòria

8.000 m² per connectar passat i present

Introducció

- I. Significació i singularitat d'un lloc urbà patrimonial**
- II. La nostra missió**
- III. Model de centre**
- IV. Visió 2023**
- V. Reptes i Objectius 2023**
- VI. Programes / projectes clau 2019 – 2020**

Annex: Programació pública del bienni 2019-2020

Introducció

El Born Centre de Cultura i Memòria és un dels equipaments més recents de Barcelona i alhora un dels que van adquirir més capital simbòlic arran dels riquíssims debats generats pel llarg diàleg sobre el pla d'usos i sobre el projecte arquitectònic, així com al llarg de la immensa tasca de recerca que va acompanyar la intervenció arqueològica entre 1994 i 2013.

Des de l'obertura pública el setembre de 2013, el Centre ha gaudit d'un notable èxit de visites i també ha estat sovint el focus de l'atenció mediàtica. Malgrat això, el seu perfil cultural ha experimentat successives derives i aquesta circumstància ha dificultat que la percepció pública sobre la personalitat del projecte sigui clara. Un cop presa la decisió de donar prioritat a la preservació integral de la zona arqueològica, després d'haver-se modificat radicalment el projecte arquitectònic inicial concebut per allotjar la biblioteca provincial de Barcelona, i després d'onze anys d'intervencions i de recerques que van fonamentar la idea d'un equipament consagrat a la preservació dels vestigis, el Centre va ser finalment inaugurat com a escenari central de la programació commemorativa per al Tricentenari dels fets del setge de 1714. A partir de 2015, un cop superat el cicle commemoratiu, la programació va oferir una graella eclèctica d'opcions de consum cultural, la majoria de producció aliena, que van convertir el Centre en un autèntic "mercat de cultura".

Des de finals de 2015 El Born Centre Cultural va ser conduït pel Comissionat de Programes de Memòria, que establí una modificació del nom i, per primer cop des de la creació del Centre, va convocar un concurs per proveir la plaça de direcció. Un cop creada i dotada la plaça de direcció el 2017, i passats cinc anys de la inauguració del Centre, aquest document estableix la direcció estratègica per als propers anys. Reprèn, per una banda, tot allò que s'ha consolidat fins aquest moment i, per l'altra, ho integra a un plantejament innovador d'institució reflexiva, inclusiva, compromesa amb una societat que pensa críticament, i es vol més democràtica i plural. Un equipament singular i útil per a la ciutadania del segle XXI.

Mandat

El Born CCM, en tant que equipament cultural municipal, assumeix un mandat doble: En primer lloc, es fa càrrec de la gestió derivada de la responsabilitat de l'ICUB en relació als béns patrimonials ubicats en el recinte i que van ser catalogats respectivament com a bé cultural d'interès nacional i bé d'interès local, així com també d'aquells béns culturals mobles que estiguin sota la seva custòdia de forma permanent o temporal. Això és:

- a) Garantir la gestió patrimonial integral dels vestigis pertanyents a la zona arqueològica de l'antic mercat del Born (BCIN/BIC des de 26/2/2006), en coordinació amb el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona i la direcció general del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.
- b) Garantir la gestió patrimonial integral de l'edifici de l'antic mercat del Born de Josep Fontserè (BCIL de nivell B, Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic-PEPPA 2000), en coordinació amb l'Àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona.
- c) Garantir la gestió patrimonial integral del fons de cultura material procedent de la zona arqueològica de l'antic mercat del Born, dipositat al Centre pel Museu d'Història de Barcelona, així com també garantir la preservació i la conservació dels béns culturals objecte de préstec temporal.

D'altra banda, El Born CCM va quedar vinculat al Comissionat de Programes de Memòria per la reorganització de l'organigrama municipal de 2015, sense deixar de dependre administrativament de la Direcció de Memòria, Història i Patrimoni de l'Institut de Cultura de Barcelona. El posterior canvi de nom per El Born Centre de Cultura i Memòria (2016), així com el Decret d'alcaldia, de 7 de juliol de 2016, de creació de l'Institut dels Passats Presents, són actes administratius que manifesten la voluntat del govern municipal per consolidar el paper d'El Born CCM dins dels programes de memòria de l'Ajuntament.

1. Significació i singularitat d'un lloc urbà patrimonial

El lloc urbà

El Born CCM ocupa i és responsable de la gestió d'un lloc urbà de 8.000 m² ubicat al barri de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera del districte de Ciutat Vella de Barcelona, delimitat pels carrers de la Fussa, Comercial, de la Ribera i la plaça Comercial.

En aquests 8.000 m², han quedat inscrites algunes de les traces materials i immaterials d'una experiència urbana perllongada, que comença amb pràctiques funeràries dels segles III-V i X-XI, que s'intensifica amb la urbanització de la zona a partir de finals del segle XIII, i que encara continua. Sobre alguns d'aquests vestigis materials ha recaigut la voluntat col·lectiva de preservar-los, i per això han estat catalogats com a patrimoni públic mitjançant l'aplicació de les legislacions patrimonials nacional i municipal vigents.

Tanmateix, el gest legal que va establir la protecció dels elements patrimonials que conté és només una de les capes de la seva història. El lloc és entès com aquell espai organitzat i interpretat en funció de l'experiència de convivència i de conflicte que hi han practicat i hi practiquen els subjectes polítics. Remet al valor singular de l'espai on s'ubica El Born CCM en tant que 'palimpsest', metàfora que sovint s'aplica als paisatges culturals i que al·ludeix a la possibilitat d'observar-lo com un llenç que el temps i les múltiples mirades que han precedit les nostres l'han carregat de vestigis i li han atorgat sentits que poden ser reactivats en qualsevol moment. El concepte de lloc, per tant, guia la mirada actual sobre un espai que acumula 18 segles d'experiència humana, així com la interpretació del patrimoni que s'hi conserva, la programació cultural i la concepció de l'equipament, que es vol viu, un punt de trobada obert a la circulació lliure, a la socialització i a l'intercanvi.

El conjunt patrimonial

És essencial conèixer, entendre, expressar i comunicar amb claredat la importància d'aquest lloc i del patrimoni que conté a totes les parts interessades, perquè la seva gestió ha de garantir que els valors que el fan excepcional es preservin i s'enforteixin. Els valors que aporten significació i singularitat al conjunt patrimonial del Born són de caire divers: científic, històric, estètic o de memòria col·lectiva. La seva excepcionalitat deriva de la superposició i de la interrelació entre tots ells, així com també de l'íntima relació amb la trama urbana contemporània en què s'ubica.

El conjunt d' El Born el conformen dos elements patrimonials diferenciats, la catalogació i protecció dels quals va justificar la creació d'un equipament cultural públic:

1. L'edifici de l'antic mercat del Born de Josep Fontserè, com a construcció emblemàtica de la industrialització catalana. Declarat BCIL, de Protecció específica de l'Ajuntament de Barcelona des de 27/10/2000 (Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic-PEPPA 2000).
2. La zona arqueològica, com a exemple únic d'una trama urbana d'època medieval i moderna de més de 8.000m², amb varietat de tipologies edilícies ben conservades, que en permet l'estudi i la visualització. Declarada BCIN/BIC per la Generalitat de Catalunya, i protegida des de 18/02/2006.

Les principals característiques que contribueixen a la singularitat i excepcionalitat del conjunt patrimonial són les següents:

- ◆ 8.000m² de trama urbana ininterrompuda conservada, un fet insòlit en l'àmbit de l'arqueologia urbana en centres històrics de ciutats grans.
- ◆ Integritat de la visió de conjunt: una foto fixa de la trama urbana del 1700, congelada en el moment de l'enderroc l'any 1717.
- ◆ Alta llegibilitat de les estructures pel seu excel·lent estat de conservació, ja que els murs van ser enderrocats el 1717 fins a 2,5m d'alçària i posteriorment tota l'àrea es va soterrar per crear una esplanada sense edificar.

- ◆ Grau de coneixement insòlit. Estructures, objectes i documentació formen una unitat de sentit i aporten un grau de coneixement profund sobre el lloc i, per extensió, sobre Barcelona.
- ◆ Les intervencions arqueològiques al Born han permès exhumar gran quantitat de material arqueològic. Aquest material s'ha pogut datar de forma força precisa, per la qual cosa ha esdevingut un fòssil director per a les diferents intervencions arqueològiques de Barcelona.
- ◆ El jaciment és viu, es segueix excavant pel potencial que té d'aportar informació d'una cronologia molt àmplia (des del segle III dC) i de temàtiques diverses.
- ◆ Aquest coneixement permet explicar, des de la microhistòria, nous coneixements de la història moderna de Barcelona i, per extensió, de Catalunya.
- ◆ Alt valor històric i simbòlic per la connexió amb fets indispensables per entendre la història de Barcelona i de Catalunya, així com per la dimensió europea i mundial d'aquests episodis: la Guerra de Successió 1700-1714, la posterior repressió i la revolució industrial.
- ◆ Bona connexió amb la trama urbana de l'època: l'estructura oberta, transitable i transparent de l'equipament el connecta amb fites visuals i emblemàtiques.
- ◆ Capacitat d'explicar museogràficament el conjunt de la Barcelona de l'època moderna. La visita conjunta de la zona arqueològica i de l'exposició de referència extrapola el relat del lloc a la ciutat.
- ◆ Capacitat museològica d'oferir continguts temàtics, fils narratius, experiències i recursos de coneixement diversos, a partir del coneixement adquirit i de la recerca.
- ◆ La simbiosi entre la zona arqueològica i el mercat és vital: no existiria un sense l'altre. La construcció del mercat va permetre la preservació del jaciment. Jaciment i mercat conformen un cercle tancat a l'hora d'explicar la història del lloc, atès que un no pot ser entès sense l'altre.
- ◆ Alta visibilitat, gràcies a l'aixopluc de l'edifici del mercat, gran espai cobert i lliure de compartimentacions, així com la balconada alçada, fruit de la darrera rehabilitació arquitectònica del recinte.
- ◆ Bellesa estètica del conjunt, on continent i contingut conviuen amb simbiosi total i un equilibri harmònic que meravella el visitant.
- ◆ Valor social del lloc, transitat per les tensions de la memòria col·lectiva. Objecte de debats i controvèrsies, a partir dels primers anys setanta del segle XX, sobre la conservació de l'edifici del mercat i el seu ús públic. Posteriorment se li ha atorgat un valor commemoratiu a partir de la celebració del Tricentenari dels fets de l'11 de setembre de 1714.

2. La nostra missió

El **Born CCM** és un equipament municipal que gestiona i posa en valor el patrimoni del lloc urbà que ocupa, i l'utilitza per promoure el coneixement del passat i per reflexionar sobre els processos col·lectius de creació de memòries, tot fent visible l'impacte d'aquests fenòmens en la societat contemporània.

Ofereix una programació integral, que fa dialogar diversos sabers i que utilitza múltiples llenguatges creatius i plataformes de comunicació per fomentar la recerca, la formació, la divulgació i el debat, des de la pluralitat de perspectives i amb la col·laboració de la ciutadania.

L'experiència de visita enllaça la vida de la Barcelona del 1700 amb la d'altres èpoques, sense límit cronològic i fins a l'actualitat. Les activitats conviden a persones de totes les edats a pensar plegades críticament, sobre l'experiència humana del conflicte i de la resiliència, i a imaginar maneres diferents de conviure.

Valors que guien el nostre treball:

- ◆ El foment del pensament crític.
- ◆ L'exploració d'idees en el diàleg, sense evitar la controvèrsia quan s'aborden temes contemporanis.
- ◆ La inclusió i el compromís amb la diversitat de perspectives.
- ◆ La participació activa de la ciutadania en el treball de recerca i reflexió.
- ◆ Una experiència presencial i virtual d'El Born CCM que posa la persona al centre i l'empodera perquè utilitzi els recursos propis.
- ◆ La innovació en el desplegament d'estratègies de memòria que impliquen a les persones.
- ◆ L'esperit col·laborador a l'hora de treballar amb organitzacions i col·lectius tant de la ciutat com d'arreu.
- ◆ El comportament ètic, d'una gestió transparent i íntegra.

3. Model de centre

Un model singular per a un lloc excepcional i complex

El Born és un lloc singular també per la seva complexitat urbanística, cultural i simbòlica, un tret que es va posar de manifest, especialment, des que el recinte del mercat va quedar en desús el 1971, així com al llarg del procés de deliberació que va concloure amb la catalogació de la zona arqueològica i amb la creació d'un equipament cultural municipal. Com a tal, el lloc de cultura que és El Born CCM l'integren, a més de l'espai de 8.000 m² i del sistema institucional definit per una missió i uns valors, un programa arquitectònic, un patrimoni que inspira un programa d'interpretació, i finalment un dispositiu museogràfic i de programació pública.

El Born CCM adopta un model de funcionament capaç d'assumir aquesta complexitat i de transformar aquest espai urbà singular dotat de valors excepcionals en un "lloc per pensar" adaptat a les pràctiques cíviques, reflexives i crítiques d'una ciutadania del segle XXI. Sense arribar a identificar-s'hi completament, comparteix característiques d'altres models:

- Com els museus de lloc, preserva, estudia i comparteix un patrimoni immoble.
- Com els llocs de memòria i els museus memorials, facilita a la ciutadania -i gestiona amb ella- eines i patrons de referència per emmarcar els seus records i els records que li han estat transmesos, amb el benentès que sense marcs, individuals o col·lectius, els records es dispersen i esdevenen "improductius" a efectes socials.
- Com els llocs de consciència, qüestiona sistemàticament i reflexiona sobre les narratives instituides referides al passat, és a dir, els usos d'imatges i de discursos sobre el passat i la història.
- Com l'urbanisme i el paisatgisme cultural, la seva acció cultural contribueix a reescriure significats a partir d'aquells que s'han succeït al llarg del temps en els 8.000 m² del recinte, significats que no es perden en els processos d'acumulació i de recomposició, i que poden ser activats potencialment en qualsevol moment.

Es tracta, doncs, d'un centre de cultura ancorat en un espai urbà concret, a través de la valoració i de la interpretació d'un patrimoni cultural; d'un espai patrimonial on es vinculen els passats amb els presents de la ciutat i del món, mitjançant una

programació pública vertebrada pel coneixement de la història d'un lloc urbà i per la reflexió sobre la construcció de les memòries.

Els eixos del model:

El lloc urbà, el patrimoni, la memòria, l'acció col·laborativa

El Born CCM gestiona l'espai que ocupa en clau de lloc urbà, sense límits cronològics ni temàtics.

El concepte de lloc, tal com ha quedat expressat en l'apartat 2, guia la mirada sobre un espai de 8.000 m² que acumula 18 segles d'experiència humana (entre els segles III dC i el segle XXI), i que conté un patrimoni singular i excepcional. El pla d'interpretació del lloc ampliarà el focus narratiu per evocar episodis latents d'aquests divuit segles d'activitat humana a l'antic Quarter de Mar, induïts pels vestigis de la zona arqueològica, com a etapes significatives de successives *Barcelones*.

Aquest lloc és gestionat per un equipament que el connecta amb l'espai públic circumdant, que busca sincronitzar-lo amb els ritmes i les necessitats del barri i amb la diversitat dels seus públics, que es vol viu com un punt de trobada obert a la circulació lliure, a la socialització i a l'intercanvi. Tot partint de la història quotidiana i l'evolució

de la ciutat, connecta amb la història de Catalunya i d'Europa, i amb temes i valors universals.

El Born CCM gestiona integralment el conjunt patrimonial per enfortir-ne els valors singulars.

El Centre gestiona integralment els dos elements catalogats del conjunt patrimonial: el sector de la trama urbana destruïda i soterrada arran de l'acció repressiva exercida després de la desfeta de 1714, i l'edifici projectat per Josep Fontserè, inaugurat el 1876 per acollir el mercat que va romandre actiu fins el 1971. La custòdia d'aquest patrimoni determina el manteniment d'un dispositiu amb criteris rigorosos i mètodes professionals per garantir la preservació dels vestigis materials, el foment de la recerca, i la difusió del coneixement disponible sobre aquests béns públics.

Pel que fa la zona arqueològica, El Born CCM aspira a consolidar-se com a referència internacional d'excel·lència per a l'estudi arqueològic d'època medieval i moderna. Per això, amb el suport del Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona, dona continuïtat a l'estudi i a la recerca de les restes excavades i dels testimonis materials custodiats pel MUHBA, i aprofundeix, sota la tutela de la Direcció del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, el coneixement d'aquells sectors on l'estratigrafia no hagi estat exhaurida. Les col·leccions ceràmiques procedents del Born han de ser el referent per concretar les cronologies de les diferents fases i de l'evolució històrica dels jaciments excavats a Barcelona.

Un cop finalitzats i publicats l'any 2017 els estudis sobre l'edifici de Fontserè i la història del mercat del Born, l'arquitectura i l'urbanisme lligats a la ciutat de la Revolució Industrial podran seguir inspirant línies de recerca i d'acció cultural.

La programació pública de cultura i memòria s'especialitza en el coneixement del passat del lloc i en la reflexió sobre la construcció social de la memòria, especialment en el món contemporani.

El Born CCM es concep com a espai de cultura que ofereix una programació transdisciplinària per contribuir al coneixement del passat, tot implicant activament la ciutadania en la reflexió sobre la construcció de la memòria dels col·lectius humans. El prisma interpretatiu des de la memòria pretén donar veu a històries oblidades, ocultades o excloses, a perspectives alternatives o subalternes, i utilitzar estratègies que

promouen la consciència i la responsabilitat social. En aquest sentit, el conjunt patrimonial custodiat a l'equipament s'entén com un recurs privilegiat per apropar a la ciutadania el coneixement sobre les èpoques moderna i contemporània de la ciutat i, molt especialment, per vincular aquests períodes amb el present, i treballar sobre el paper de la memòria en la història de la ciutat. El Centre compta, per aquest propòsit, amb l'assessorament de l'Institut de Passats Presents, un laboratori de recerca, idees i experiències sobre els processos socials que formen les imatges del passat.

El Centre manté una programació dinàmica i compromesa, que en fa un lloc de trobada, de socialització i d'intercanvi. Un espai on viure experiències enriquidores i reflexionar en companyia, que encoratja la descoberta, l'aprenentatge i la reflexió a partir d'estratègies sensorials i intel·lectuals, tant presencials com virtuals: amb exposicions cocreades amb comunitats d'interès, incorporant-hi la seva perspectiva; amb activitats educatives on els participants interaccionen i contribueixen a la interpretació; amb presentacions basades en l'experiència, que faciliten connectar amb històries del passat. I fa això de forma inclusiva, activa i reflexiva, perquè cerca i presenta una pluralitat d'històries i narratives sobre el passat, tot col·laborant amb col·lectius socialment i culturalment diversos, i es posiciona com a espai on es poden investigar i qüestionar les narratives de la memòria, i expressar perspectives diferents.

El Born CCM se situa dins de l'ecosistema cultural internacional, del país i de la ciutat, i busca l'encaix, la complementarietat i la interacció amb altres equipaments, entitats i col·lectius culturals i de memòria.

El Born CCM focalitza l'experiència de visita i l'acció cultural en les persones, i s'obre al treball col·laboratiu amb la ciutadania, els equipaments i les entitats cíviques.

La zona arqueològica i l'edifici del mercat formen un conjunt sorprenent i atractiu, que meravella i encurioseix els visitants. Aquest és un valor central i el punt a partir del qual es vol crear una experiència de visita que impliqui les persones físicament, mentalment i emocionalment, tot facilitant connexions que estimulin la perplexitat, la descoberta i la interrogació. El Born CCM es proposa proporcionar experiències de visita variades en la forma de compartir coneixements sobre el passat de la ciutat, que combinin llenguatges

i formats narratius diversos, i que donin resposta a les motivacions i interessos d'uns públics que són plurals.

El Born CCM adapta els seus processos de treball i de recerca al component col·laboratiu, obert a la interacció entre persones expertes i la ciutadania, per generar socialment el coneixement i promoure el debat públic sobre temes que contribueixin a fer visibles processos actuals de negociació sobre el passat. Amb aquests propòsits, treballa transversalment amb altres equipaments i institucions d'aquí i d'arreu (com ara MUHBA, Servei d'Arqueologia, MHCAT, CCCB), i s'articula amb col·lectius de memòria actius a la ciutat. Posa una atenció especial en les relacions de proximitat amb l'entorn geogràfic immediat (el districte de Ciutat Vella) per esdevenir útil als veïns i veïnes, i acompanyar-los en l'abordatge dels problemes del barri. Per això, també fa un ús intensiu de la tecnologia i utilitza les eines i pràctiques digitals pròpies de la cultura lliure per implicar els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona i d'arreu, per tal d'afavorir-ne la participació en la construcció de les memòries del present.

El Born CCM es concep com un equipament híbrid que busca mecanisme de vinculació i sinergia entre la institucionalitat pública i la gestió comunitària de la cultura, per assegurar associacions a llarg termini amb agents de proximitat, i poder donar resposta conjuntament a necessitats i aspiracions ciutadanes.

Singularitat del model d'El Born CC. 12 trets que el caracteritzen:

1. **MIRADA INTERPRETATIVA SOBRE UN LLOC URBÀ** de 8.000m² que ha acumulat 18 segles d'experiència humana (entre els segles III i XXI), amb un patrimoni singular excepcional (una zona arqueològica amb cronologia entre els segles III i XVIII i un mercat de l'últim terç del segle XIX).
2. **REFLEXIU I ACTIVISTA**. Es posiciona com a espai on es poden investigar i qüestionar les narratives de la memòria, i expressar perspectives diferents.
3. **PERSPECTIVA LOCAL-UNIVERSAL**, partint de la història quotidiana i l'evolució de la ciutat, connecta amb la història de Catalunya i d'Europa, i amb temes i valors universals.
4. **PRISMA DE MEMÒRIA**, donant veu a històries oblidades, ocultes o excloses, a perspectives alternatives o subalternes, i utilitzant estratègies que promouen la consciència i la responsabilitat social.
5. **INCLUSIVITAT**, perquè cerca i presenta una pluralitat d'històries i narratives sobre el passat de la ciutat, i ho fa col·laborant amb col·lectius socialment i culturalment diversos.
6. **EXPERIENCIAL**, ja que encoratja la descoberta, l'aprenentatge i la reflexió a partir d'estratègies que creen experiències sensorials i intel·lectuals, tant presencials com virtuals.
7. **FORTA DIMENSIÓ DIGITAL**. Utilitza les eines i pràctiques digitals pròpies de la cultura lliure per afavorir la participació de la ciutadania en la construcció de les memòries del present.
8. **EQUIPAMENT HÍBRID**, que combina diferents funcions (espai urbà, patrimonial, centre de cultura, laboratori ciutadà) i utilitza diferents mètodes i formats (història, memòria, art).
9. **ESPAI PERMEABLE** de circulació lliure que connecta el lloc amb l'espai públic circumdant, un equipament cultural que busca escoltar i respondre les necessitats del barri i de la diversitat dels seus visitants.
10. **LA CIUTADANIA ÉS PART ACTIVA**, amb una implicació especialment forta i continuada de les comunitats de memòria i creatives de la ciutat. Utilitzant metodologies col·laboratives.
11. **SITUAT DINS L'ECOSISTEMA CULTURAL DE LA CIUTAT**, busca l'encaix, la complementarietat i la interacció amb altres equipaments, entitats i comunitats culturals i de memòria.
12. **ORIENTAT A ASSOLIR UN IMPACTE SOCIAL POSITIU**, amb un paper actiu i útil per al desenvolupament de les persones, el barri, la ciutat, el país i la societat en general.

4. Visió 2023

La visió és la nostra aspiració per a El Born CCM.

El 2023...

L'experiència d'El Born CCM, tant presencial com digital, proporciona múltiples oportunitats d'aprendre, de pensar, d'investigar, de conversar i de debatre sobre el passat amb altres persones. Els seus programes innovadors l'han convertit en un referent d'institució reflexiva, inclusiva i compromesa amb la construcció d'una societat que pensa críticament i que és conscient de la responsabilitat de garantir marcs de pensament plurals i democràtics.

Impactes. Posem els nostres recursos al servei d'aconseguir un impacte social positiu en les persones individuals, el barri, la ciutat, el país i la societat en general.

Visitants. Aspirem a oferir una experiència de visita que transformi les persones i els seus criteris sobre el món que les envolta. L'experiència, curta o llarga, sempre és intensa, i pot orientar, o desencadenar, noves preguntes, tant sobre el lloc com sobre la responsabilitat de cadascú respecte l'ús que fem, individualment i col·lectivament, del passat.

Ciutadania. Aspirem a fomentar un aprenentatge crític i conscient, i l'hàbit d'aplegar-se per aprendre, qüestionar, investigar i crear de forma col·laborativa sobre les memòries, és a dir, sobre l'ús del passat en el pensament i la deliberació sobre els conflictes actuals. Volem contribuir a fer visibles els esforços de la ciutadania que s'implica en construir la memòria i el futur de la ciutat, el país i la societat que vol.

Barri. Aspirem a contribuir a millorar la qualitat de vida del barri, i a vincular l'acció cultural d'El Born CCM als debats per fer front a les seves problemàtiques. Volem esdevenir un equipament que els veïns i veïnes percebin proper i sensible a les seves necessitats. Un espai que utilitzin sovint i del qual se n'enorgulleixin.

Barcelona. Aspirem a ubicar El Born CCM en el mapa d'espais per a la deliberació i la reflexió obertes sobre la ciutat i el pensament contemporani. Volem ser l'equipament públic de referència per als treballs per fer visibles les memòries vives en construcció.

Catalunya. Aspirem a aportar coneixement actualitzat i rigorós sobre el passat, especialment aquell vinculat a les etapes moderna i contemporània de la ciutat de Barcelona, i a generar reflexió crítica sobre com els usos públics del passat impacten en el present. Esperem contribuir a centrar els debats i allunyar-los de la banalització, la simplificació i la instrumentalització partidistes.

Internacional. Aspirem a formar part dels centres pioners a escala internacional que avancen i augmenten el coneixement públic en el camp de l'arqueologia, dels estudis de memòria i en l'experimentació sobre la mediació de les memòries.

5. Reptes i objectius 2023

I. Posicionar El Born CCM en el context i l'entorn actuals

- 1) Desenvolupar una programació pública que tradueixi la missió.
- 2) Ampliar i diversificar de forma planificada els visitants, usuaris i participants, molt especialment de les exposicions i activitats.
- 3) Evolucionar l'estratègia de comunicació cap al nou posicionament, construint una identificació i imatge pròpies.

II. Potenciar la recerca i la reflexió sobre el lloc, la ciutat i la memòria

- 4) Ampliar el coneixement sobre el patrimoni del lloc i compartir-lo.
- 5) Generar coneixement i reflexió pública sobre els processos socials de creació de memòries.
- 6) Aproximar el coneixement científic a la ciutadania de forma oberta, plural i des-intermediada en l'àmbit digital.

III. Millorar l'experiència de visita perquè estigui centrada en el visitant

- 7) Millora de l'experiència de la visita presencial.
- 8) Desenvolupar la dimensió digital de totes les activitats del centre, des d'una visió global, concreta i ben integrada amb la presencialitat.
- 9) Planificar, gestionar i avaluar l'experiència del visitant per assegurar que és fluida, acollidora, enriquidora i ben integrada.

IV. Implicar activament la ciutadania a col·laborar

- 10) Integrar la participació i la col·laboració ciutadana en les exposicions i en la programació.
- 11) Introduir metodologies de mediació col·laborativa i de proximitat amb la ciutadania.
- 12) Obrir l'equipament al barri, amb projectes col·laboratius amb el teixit social que responen a necessitats reals i concretes.

V. Compartir coneixement amb la ciutadania de qualsevol edat

- 13) Ampliar el programa d'acció educativa més enllà de l'ensenyament reglat a una oferta de formació continuada al llarg de tota la vida.
- 14) Aprofundir el treball col·laboratiu amb les escoles i centres formatius per respondre a les seves necessitats reals i millorar la qualitat de l'aprenentatge.
- 15) Compartir coneixement sobre estudis i temàtiques de memòria.

VI. Adaptar l'organització i els recursos a la nova estratègia

- 16) Millora organitzativa i adequació dels recursos i l'equip implicats en la gestió del centre.

17) Desenvolupar la responsabilitat social i un model de treball plural i obert.

I. Posicionar El Born CCM en el context i l'entorn actuals

Amb el propòsit que El Born CCM sigui reconegut a la ciutat, al país i internacionalment pel seu plantejament innovador en la generació de coneixement i en la reflexió sobre la memòria, i per la qualitat de l'experiència de visita i de la programació que ofereix, caldrà, en primer lloc, que desenvolupi una activitat de recerca, d'interpretació i de programes públics ben alineats amb la seva missió, i orientats a assolir la visió 2023, i també que s'esforci a comunicar-los de forma efectiva. Haurà de desenvolupar la comunicació sobre la seva pròpia identitat, explicant per què fa el que fa, el valor públic que aporta i clarificar el seu propòsit de forma clara a la ciutadania. Alhora, haurà de treballar, de forma planificada, per ampliar la base de públics i arribar a segments que fins ara han estat poc presents, així com per construir una relació més estreta amb els públics existents. En tant que la col·laboració i la cocreació ciutadanes són fonamentals, caldrà dedicar molts esforços a connectar i generar confiança amb les comunitats d'interès.

Objectius:

1) *Desenvolupar una programació pública que tradueixi la missió.*

- a. La programació i divulgació es desenvoluparà al voltant dels focus temàtics d'interpretació del lloc i dels estudis de memòria, especialment aquells relacionats amb 1) la dimensió social i humana de la destrucció i dels conflictes humans i 2) la capacitat de resiliència, voluntat i esperança de les societats.
- b. La programació 2019-2020 tindrà cinc eixos principals: les exposicions temporals de gran i de petit formats, que convertirem en l'element comunicatiu estrella de projectes temàtics transdisciplinars i multiformat de recerca, de difusió i de col·laboració; el programa d'educació integral i formació al llarg de la vida (que consolidarem articulant tots els nivells de la formació reglada, de primària a superior, i englobant-hi els programes d'educació informal, especialment aquells consagrats als públics familiar i jove); el desenvolupament de nous formats digitals, artístics i col·laboratius; la potenciació dels programes d'accessibilitat i proximitat; i la internacionalització del Centre.
- c. Impulsarem durant el primer bienni un mínim de dos projectes temàtics innovadors basats en la combinació de la recerca, la col·laboració i la cocreació, i que han de ser capaços de transmetre fortament el canvi.

2) *Ampliar i diversificar de forma planificada els visitants, usuaris i participants, molt especialment de les exposicions i activitats.*

Primer cal aprofundir en el coneixement sobre els públics, impulsant l'estudi regular de visitants reals i potencials, presencials i online, per entendre motivacions, necessitats, interessos, barreres a la participació, comportament i satisfacció, i poder segmentar. Igualment important serà conèixer els públics potencials que ara no venen. Això aporta la base per perfilar una programació rellevant, i unes iniciatives segmentades amb una comunicació adequada.

3) Evolucionar l'estratègia de comunicació cap al nou posicionament, construint una identificació i una imatge pròpies.

Comunicar la nova identitat d'El Born CCM i posicionar-la de forma efectiva en el context cultural local, català i internacional. Per això cal primer avaluar la posició actual (a partir de la definició conceptual i d'una anàlisi de les percepcions entre els grups d'interès), identificar problemes i reptes, definir l'estratègia i integrar-la en tots els àmbits de treball i mitjans. La funció de comunicació, fins ara molt centrada a comunicar les activitats, haurà de dedicar més esforços a gestionar la imatge institucional.

II. Potenciar la recerca i la reflexió sobre el lloc, la ciutat i la memòria

El Born CCM ambiciona ampliar el coneixement i la reflexió pública en dos àmbits en els quals vol esdevenir referent: 1) La transformació urbana de Barcelona, per la capacitat excepcional que tenen el lloc i el conjunt patrimonial d'aportar evidència per comprendre l'evolució i les transformacions històriques de la ciutat des del segle III fins a l'actualitat: els canvis en l'estructura física, en la vida econòmica i social i en la vida quotidiana, tant del passat com del present. 2) Els processos socials de creació de memòria, tant en el passat com en el present, dels quals el mateix Born n'és un exemple i un cas a analitzar, per la càrrega simbòlica i commemorativa que se li ha associat. Aquesta tasca caldrà abordar-la des de diferents disciplines (la història, l'art, l'urbanisme, etc.) i establir o aprofundir associacions i col·laboracions amb altres institucions, principalment el Servei d'Arqueologia, el MUHBA, l'Institut de Passats Presents, les universitats, i també les comunitats de memòria existents a la ciutat.

Objectius:

1) Ampliar el coneixement sobre el patrimoni del lloc i compartir-lo.

Programes de recerca per aprofundir el coneixement sobre el jaciment, sobre l'edifici i sobre la relació amb l'entorn, en col·laboració amb el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona i institucions universitàries i científiques.

Inclou l'impuls a la difusió de la informació obtinguda i acumulada mitjançant productes de coneixement (publicacions, aplicacions tecnològiques i altres), possibles gràcies a la feina de sistematització de dades arqueològiques i documentals, que cal mantenir i reforçar.

Té continuïtat el programa en curs Arqueoborn (amb els seus projectes específics Born.Doc i El Born 3D) que des de la recerca arqueològica, la recerca documental i la utilització de les tecnologies, treballa per millorar el coneixement, divulgar la recerca i posar-la al servei del visitant. També es treballarà per compartir el coneixement obtingut en el marc dels programes de recerca anteriors: "La ciutat del Born. Barcelona, 1700", i "El mercat del Born".

És especialment estratègic desenvolupar el Pla d'interpretació del jaciment per estructurar un procés que sistematitzi les dades arqueològiques i documentals, per generar continguts de qualitat, i després transmetre'ls als públics de manera que els sigui rellevant, mitjançant experiències, suports museogràfics i productes de coneixement que els ajudin a entendre millor el jaciment.

2) *Generar coneixement i reflexió pública sobre els processos socials de creació de memòries.*

Programa de convocatòries de projectes de recerca per explorar processos de creació de memòria, passats i presents. Hauran d'incorporar la participació ciutadana i formes de compartir públicament el coneixement generat.

Comptarà amb l'orientació, guiatge, acompanyament i supervisió de l'Institut dels Passats Presents.

3) *Aproximar el coneixement científic a la ciutadania de forma oberta, plural i des-intermediada en l'àmbit digital.*

El Born 3D i el lloc web poden actuar com els espais de referència on poder compartir i explorar la totalitat de dades, temes i cronologies d'El Born. Aporten recursos oberts que poden ser utilitzats per a la construcció de significats, i permeten, millor que la visita presencial, la coexistència de narratives, la inclusivitat, la representativitat, el pluralisme i la participació.

III. Millorar l'experiència de visita, perquè estigui centrada en el visitant

El Born CCM ha d'oferir al visitant, sigui aquest presencial o virtual, local o turista, un ventall d'experiències de visita, ben integrades, per explorar i reflexionar sobre la ciutat i sobre el passat. Caldrà estudiar la millora de l'orientació a l'entrada, i l'encaix amb l'entorn urbà, per reduir la distància entre els visitants i el jaciment, i per fer visible les activitats participatives que tinguin lloc dins les sales. Les museografies del conjunt patrimonial, les exposicions, les visites guiades, els tallers participatius, les activitats educatives i culturals, el lloc web, els recursos digitals, o les xarxes socials, hauran d'estar pensades, en coherència amb la missió i la visió, per implicar i fer reflexionar el visitant, per ser inclusives i accessibles i facilitar la participació mitjançant les tecnologies digitals. Caldrà, també, entendre i planificar l'experiència de visita com un viatge, un procés integral que inclou diferents fases (abans, durant i després), considerar els públics en la seva diversitat, i integrar la seva perspectiva en tot el procés de programació (des del disseny fins a l'avaluació final).

Objectius:

1) Millora de l'experiència de la visita presencial.

Adaptació de l'espai de l'equipament a les noves necessitats de la interpretació i la programació.

Implementar les recomanacions de l'informe d'assistència tècnica realitzat per experts (2016) en un projecte a 2 anys, que inclouen: un espai d'informació i orientació a l'entrada del Centre, una introducció temàtica per situar la visita, refer els plafons interpretatius de la balconada, enriquir l'exposició permanent, millorar el guió del vídeo sobre el context històric, i en el jaciment introduir nous elements interpretatius i museogràfics. També es vol estudiar la possibilitat de fer un canvi en el model de visita per tal de fer-la més autònoma i accessible respecte al jaciment. Cal també crear espais acollidors i visibles per realitzar les activitats participatives, i estendre l'activitat a la plaça, per reduir l'efecte de distància i monumentalització que ara provoca.

2) Desenvolupar la dimensió digital de totes les activitats del centre, des d'una visió global, concreta i ben integrada amb la presencialitat.

Expandir la presència online de tot el que fa el centre, tant de portes enfora com de portes endins, i desenvolupar programes online pensats per arribar a un públic ampli (de la ciutat, nacional i internacional), i implicar-lo en les reflexions que s'estiguin impulsant o facilitant des de la programació.

L'espai digital facilita la participació amb l'aportació de perspectives, memòries i testimonis, i permet arxivar entrevistes, xerrades, diàlegs, etc. Recursos i

oportunitats que es poden utilitzar abans, durant o després de la visita, o sense haver visitat, però tot ha d'estar ben integrat.

3) *Planificar, gestionar i avaluar l'experiència del visitant per assegurar que és fluida, acollidora, enriquidora i ben integrada.*

Programa sobre coneixement de públics: Anàlisi i gestió de públics de forma proactiva. Estratègia de públics, màrqueting, activitats i serveis. Anàlisis de satisfacció.

IV. Implicar activament la ciutadania a col·laborar

El Born CCM es proposa construir i compartir coneixement de forma col·laborativa, per tal d'incloure múltiples perspectives en els continguts de les exposicions i la programació i per promoure el pensament crític i la reflexió. Caldrà definir una estratègia de participació per establir els criteris i els nivells de col·laboració ciutadana que es poden impulsar o facilitar en la programació, la generació de projectes compartits, unes oportunitats o itineraris formatius per capacitar les persones interessades a participar, i unes comunitats d'aprenentatge i de pràctica per tal que persones amb coneixement i experiència puguin treballar juntes en projectes. Organitzativament es buscaran els recursos econòmics i humans per crear una estructura de laboratori ciutadà, especialitzat en la generació de nous coneixements, idees i experiències vinculades al lloc urbà del Born i als moviments i comunitats de memòria ciutadana. Per altra banda, es treballarà col·laborativament amb centres educatius, entitats i equipaments, sobretot de la proximitat, per fer front conjuntament a necessitats i reptes educatius i socials de l'entorn.

Objectius:

1) *Integrar la participació i la col·laboració ciutadana en les exposicions i en la programació.*

Crear oportunitats perquè els visitants reflexionin sobre la seva experiència de visita a les exposicions i perquè aportin les seves perspectives, idees i opinions, utilitzant la tecnologia en la mesura del possible per encoratjar-los durant i després de la visita. Les oportunitats més directes s'ofereixen amb la programació, que cal reorientar i reforçar perquè estimuli diàlegs i debats que connectin els ciutadans, entre ells i amb els experts, entre el passat i el present de la ciutat, afavorint la participació reflexiva, sobre temes de fons i temes d'actualitat relacionats amb la memòria.

2) *Introduir metodologies de mediació col·laborativa i de proximitat amb la ciutadania.*

Planificar una estratègia de participació i dotar-se dels recursos adequats, humans, econòmics i d'espai, per encoratjar i facilitar aquesta activitat reflexiva amb els ciutadans. La tasca és complexa ja que la ciutadania té diferents nivells d'interès i capacitats, i cal oferir un ventall d'oportunitats variat: taules rodones, debats, seminaris, diàlegs en grups reduïts, itineraris i visites guiades amb mètodes basats en preguntes o pensament visual i, a l'extrem més intensiu, els projectes d'investigació col·laboratius i les comunitats d'aprenentatge. Per a aquests últims es posaran les bases per crear una estructura de laboratori ciutadà que promogui els projectes col·laboratius oberts, a partir de convocatòries i grups de treball sobre temes diversos (seguint el model del Medialab Prado) i molt estretament relacionats amb les comunitats de memòria de la ciutat.

- 3) *Obrir l'equipament al barri, amb projectes col·laboratius amb el teixit social que responen a necessitats reals i concretes.*

V. Compartir coneixement amb la ciutadania de qualsevol edat

La programació educativa d'El Born CCM és una part fonamental del posicionament d'El Born CCM com a institució que es proposa, a partir del coneixement i la reflexió sobre el passat, contribuir a crear una societat informada amb hàbits de pensament crítics, plurals i democràtics. Per això, caldrà definir un model educatiu propi, des de la innovació i en col·laboració amb les institucions educatives i de recerca on es generi coneixement sobre els processos socials de memòria i els nous mètodes d'aprenentatge. L'acció educativa es reforçarà per fer un esforç d'ampliació, amb una oferta dirigida a totes les edats, i alhora un esforç d'aprofundiment amb dos segments prioritaris: 1) les escoles i 2) la ciutadania i comunitats d'interès en projectes de memòria, ambdós des d'un plantejament col·laboratiu i d'una pràctica reflexiva orientada a estimular la implicació ciutadana.

Objectius:

1) *Ampliar el programa d'acció educativa més enllà de l'ensenyament reglat a una oferta de formació continuada al llarg de tota la vida.*

Desenvolupar la programació educativa per oferir oportunitats formatives adreçades tant a l'ensenyament reglat com a la formació continuada al llarg de tota la vida, en una programació cohesionada i coherent amb les línies temàtiques i orientacions del Centre, i dirigida a diferents segments, amb especial atenció al públic familiar, de proximitat, i a les comunitats d'interès.

2) *Aprofundir el treball col·laboratiu amb les escoles i centres formatius per respondre a les seves necessitats reals i millorar la qualitat de l'aprenentatge.*

És prioritari reforçar el treball col·laboratiu amb els docents dels centres d'ensenyament per dissenyar conjuntament programes educatius que serveixin millor a les necessitats concretes de les escoles i s'alineïn amb el nou currículum per competències, la qual cosa ha de revertir en la millora de la qualitat de l'aprenentatge de l'alumnat.

En sintonia amb el plantejament general del centre es busca innovar metodològicament i utilitzar les tecnologies digitals per involucrar alumnes, mestres, experts i l'equip educatiu del centre.

3) *Compartir coneixement sobre estudis i temàtiques de memòria.*

Proporcionar oportunitats d'iniciació i d'aprofundiment en els estudis i les temàtiques vinculats als objectius del centre, per a la ciutadania de totes les edats. La formació s'entén, també, com una porta d'entrada i una capacitat per a la implicació ciutadana en projectes col·laboratius del Centre i de les comunitats de memòria.

VI. Adaptar l'organització i els recursos a la nova estratègia

Cal que l'organització es pugui dinamitzar al voltant de la nova missió, reforçant les seves capacitats i els seus recursos per anar desenvolupant els projectes, i anar avançant en l'impuls del treball col·laboratiu amb la ciutadania i amb les institucions i entitats socials, i per incorporar la dimensió digital. Caldrà reforçar el treball transversal entre els equips de les diverses àrees, amb el compromís central del Born 2025 envers una experiència de visita o participació dels públics que sigui valuosa i coherent amb la missió i visió.

Objectius:

1) Millora organitzativa i adequació dels recursos i l'equip implicats en la gestió del centre.

Treballar per assolir una cultura organitzativa orientada a la col·laboració, tant internament com de cara enfora, promovent la comunicació interna, el treball en equip, la transversalitat i el treball col·laboratiu amb altres organitzacions, així com desenvolupar una cultura d'aprenentatge, d'experimentació i de creativitat. Crear una Comunitat de Pràctiques en l'àmbit intern permetrà a l'equip col·laborar amb l'objectiu d'aprendre, de pensar, de planificar, d'actuar, de revisar i de reflexionar al voltant d'alguns primers projectes de canvi, i així assentar les bases de les noves formes de treballar.

2) Desenvolupar la responsabilitat social i un model de treball plural i obert.

El Born CCM ha de donar suport i facilitar el caràcter col·laboratiu i obert de la seva nova estratègia, oferint un marc per a les relacions a llarg termini amb els principals grups d'interès mitjançant l'establiment de taules de treball permanents.

Igualment, es planteja el reforçament de l'actual Institut de Passats Presents, desenvolupant-ne el vessant d'assessorament d'experts locals i d'arreu perquè ajudi a orientar les principals polítiques i actuacions.

6. Programes / Projectes clau 2019-2020

I. Posicionar El Born CCM en el context i l'entorn actuals

1. PROGRAMACIÓ PÚBLICA 2019 – 2020
2. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DE PÚBLICS
3. PLA DE COMUNICACIÓ 2019-2020

II. Potenciar la recerca i la reflexió sobre el lloc, la ciutat i la memòria

4. PROGRAMA DE RECERCA ARQUEOBORN, BORN.DOC I BORN 3D
5. PLA D'INTERPRETACIÓ DEL CENTRE
6. PROGRAMA APROXIMACIÓ AL CONEIXEMENT EN L'ÀMBIT DIGITAL

III. Millorar l'experiència de visita, perquè estigui centrada en el visitant

7. PROGRAMA D'IMPLEMENTACIÓ DE LA MILLORA DE L'EXPERIÈNCIA DE VISITA PRESENCIAL
8. DEFINIR LA POLÍTICA I LES LÍNIES DE FUTUR DE LA PROGRAMACIÓ PÚBLICA
9. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DIGITAL INTEGRAL

IV. Implicar activament la ciutadania a col·laborar

10. PROGRAMA DE PROJECTES INNOVADORS EN COL-LABORACIÓ I COCREACIÓ AMB LA CIUTADANIA
11. HABILITAR UN ESPAI PARTICIPATIU

V. Compartir coneixement amb la ciutadania de qualsevol edat

12. PROGRAMA D'EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA

13. PROJECTE EDUCATIU AMB CENTRES

**14. PROGRAMA COMPARTIR CONEIXEMENT SOBRE ESTUDIS I TEMÀTIQUES DE
MEMÒRIA VINCULADES ALS OBJECTIUS DEL CENTRE**

VI. Adaptar l'organització i els recursos a la nova estratègia

15. CONSOLIDACIÓ D'UN ORGANIGRAMA EFICIENT

16. PROJECTE D'ADAPTACIÓ DE L'ORGANITZACIÓ INTERNA I SISTEMES DE TREBALL EFICIENT

17. PROJECTE DE FORMACIÓ DELS MEMBRES DE L'EQUIP EN MATÈRIES ESPECÍFIQUES

18. PROGRAMA DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL, MANTENIMENT I SEGURETAT

19. REFORÇAMENT DE L'INSTITUT PASSATS PRESENTS COM A CONSELL ASSESSOR

20. DINÀMICA DE TAULES DE TREBALL

I. Posicionar El Born CCM en el context i l'entorn actuals

1. PROGRAMACIÓ PÚBLICA 2019 – 2020

Per tal de traduir la missió del Centre, la programació pública del bienni 2019-2020 s'articularà en sis grans eixos d'activitat:

1. Els projectes plurianuals
2. Les exposicions temporals
3. El programa d'educació integral al llarg de la vida
4. El laboratori de nous formats artístics, de cocreació i de proximitat
5. Els nous recursos digitals
6. La internacionalització

2. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DE PÚBLICS

- Establir una nova relació amb els col·lectius i la ciutadania que aprofundeixi en les tipologies de públics que ara no ens venen.
- Anàlisi i gestió de públics de forma proactiva. Estratègia de públics, màrqueting, activitats i serveis. Anàlisis de satisfacció....

3. PLA DE COMUNICACIÓ 2019-2020

- Posicionar el Born CCM en el context de l'oferta cultural
- Comunicació i xarxes (com ens relacionem amb l'entorn per fer visible allò que som i fem)
- Replantejament espai web per millorar la interacció amb els públics
- 2019: Pla de marca (estratègia de marca, nou posicionament)

II. Potenciar la recerca i la reflexió sobre el lloc, la ciutat i la memòria

4. PROGRAMA DE RECERCA ARQUEOBORN (BORN.DOC i BORN 3D. En coordinació amb el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona i en col·laboració amb institucions universitàries i científiques)

- Posar en valor les restes arqueològiques i donar continuïtat a la recerca del jaciment i dels materials arqueològics recuperats. Sense límits cronològics ni temàtics. Inclou una intervenció arqueològica anual (campus d'estiu) i diversos estudis: dels materials exhumats; del vi al Born a l'època moderna; de la necròpolis islàmica al subsòl del barri de la Ribera; de l'aigua al Born. També inclou la base de dades del conjunt arqueològic, en relació a la carta arqueològica de Barcelona, un projecte innovador per a la gestió i recerca de l'espai.
- Tots els programes de recerca tenen una dimensió de divulgació dels resultats, d'internacionalització (mitjançant el treball en xarxa, les publicacions, la participació en congressos, les visites professionals i les col·laboracions acadèmiques) i també preveuen la participació ciutadana per aprofitar la feina de l'arqueòleg a la societat, proporcionant oportunitats de col·laborar en el procés científic de recollida de mostres i classificació.
- Pel que fa a projectes en col·laboració, i en relació a la zona arqueològica continuen els projectes en curs **Paleobàrcino** (col·laboració amb el Servei d'Arqueologia i la UB) i el **Pla Director del Rec Comtal** (coordinat des del Servei d'Arqueologia i transversal a diferents departaments i districtes de l'Ajuntament).

5. PLA D'INTERPRETACIÓ DEL CENTRE

- Projecte que té per objectiu sistematitzar les dades arqueològiques i les documentals dels diferents espais i estructures del jaciment, de manera que es puguin generar uns continguts de qualitat que permetin detallar la singularitat del Born com a jaciment arqueològic, aprofitant els suports museogràfics de

què disposem o generant nous productes complementaris (de la mà de les noves tecnologies), que ajudin a comprendre millor el jaciment i a crear una certa expectativa per a la visita. (Projecte iniciat el 2016 amb prevista finalització el 2026).

6. PROGRAMA D'APROXIMACIÓ AL CONEIXEMENT EN L'ÀMBIT DIGITAL

- Parteix i es desenvolupa a partir dels coneixements i els productes que generen els projectes:
  - Projecte Born.Doc
  - Projecte Born 3D
  - Pla d'interpretació del jaciment
  - Projecte base de dades del conjunt arqueològic.

III. Millorar l'experiència de visita, perquè estigui centrada en el visitant

7. PROGRAMA D'IMPLEMENTACIÓ DE LA MILLORA DE L'EXPERIÈNCIA DE VISITA PRESENCIAL

- Adaptar la intervenció arquitectònica museogràfica al nou context, partint de les recomanacions de l'informe d'experts 2016, en un projecte a 2 anys.
- Repensar contingut, balconada, àrea d'acollida... Que s'integri també el "després" (el post) de la visita.
- Revisió del discurs explicatiu que permeti enllaçar de manera satisfactòria el jaciment i l'exposició permanent, i també l'edifici a dos nivells: visita ràpida pel perímetre i visita detallada pel jaciment i l'exposició permanent, tot dotant-lo dels elements explicatius necessaris per a cada nivell. També es vol estudiar la possibilitat de fer un canvi en el model de visita per tal de fer-la més autònoma i accessible respecte al jaciment.

8. DEFINIR LA POLÍTICA I LES LÍNIES DE FUTUR DE LA PROGRAMACIÓ PÚBLICA

- Debatre i definir els criteris conceptuals del model a seguir en la pràctica expositiva i d'activitats del Centre, incloses les línies temàtiques, els formats, els criteris ètics i les bones pràctiques, tant en els continguts com en la pràctica i els processos de treball.
- Elaborar i aprovar una política i un pla de la programació pública del Centre, que marqui els criteris i les pautes a seguir de forma estable, en la programació, i generi un calendari de projectes que la concreti a mig termini.
- Impulsar les col·laboracions necessàries amb comunitats i organitzacions per desenvolupar projectes expositius, educatius o d'altre tipus amb implicació ciutadana o en cocreació.
- Integrar l'avaluació inicial (front-end) i formativa en el procés de programació, i, molt especialment, en les exposicions. Això inclou consultes prèvies als públics sobre els temes a tractar, així com el disseny de prototips, i l'avaluació d'aquests, per assegurar l'efectivitat comunicativa.

9. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DIGITAL INTEGRAL

- Projecte de desenvolupament digital i col·laboració ciutadana.

IV. Implicar activament la ciutadania a col·laborar

10. PROGRAMA DE PROJECTES INNOVADORS EN COL·LABORACIÓ I COCREACIÓ AMB LA CIUTADANIA

- Projecte LABORATORI CIUTADÀ: projectes participatius que utilitzin recursos per extreure històries i fer que el ciutadà connecti amb el present i l'entorn (model Medialab Prado Experimenta Distrito)
- Programa de col·laboració de proximitat: obrir l'equipament al barri i a la ciutadania: aproximar l'espai a la ciutadania, integrar la plaça al barri, afavorir la permeabilitat des del Parc de la Ciutadella...
- Tenir sinergies amb els projectes de memòria desenvolupats en el marc del Pla de Barris: de memòria popular col·laborativa del Pla de Barris (Trinitat Vella, Sant Genís dels Agudells i La Teixonera)
- Projecte de col·laboració amb la Xarxa de Comunitats de Memòria: Mapa i Espais de Memòria. ICUB
- Projecte de col·laboració amb l'Observatori de la Vida Quotidiana: Arxiu Visual del Born. Memòria veïnal col·laborativa. ICUB

11. HABILITAR UN ESPAI PARTICIPATIU

- Estudiar la viabilitat d'adaptar un espai proper a l'entrada del Centre (als vestíbuls, l'antiga llibreria o l'actual restaurant) que actuï com a espai d'acollida i de treball participatiu, que permeti l'obertura al barri, i reuneixi les condicions adequades per promoure converses reflexives i diàlegs, i per a la generació de coneixement compartit.

V. Compartir coneixement amb la ciutadania de qualsevol edat

12. PROGRAMA D'EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA

- Ampliar el programa actual per incloure tota l'escala de les activitats formatives adreçades a diferents segments de públic en una programació cohesionada i coherent amb les línies temàtiques i les orientacions del centre: activitats educatives dins de l'ensenyament reglat des de l'educació primària fins als cicles superiors universitaris; activitats de formació continuada al llarg de la vida (conferències, debats, cursos, seminaris i congressos); activitats per desenvolupar en família i activitats de formació en el lleure. Hem de recuperar el públic familiar.

13. PROJECTE EDUCATIU AMB ESCOLES

- Programes dirigits a l'ensenyament reglat, primària i secundària, i organitzar el guiatge dels educadors de les visites guiades i dels itineraris. Cal implantar un programa d'educació al llarg de la vida, des de primària, passant per l'educació familiar i fins a l'educació del públic general.
- Projecte de cocreació entre escoles / instituts: pensar junts projectes o experiències d'aprenentatge.

14. PROGRAMA PER COMPARTIR CONEIXEMENT SOBRE ESTUDIS I TEMÀTIQUES DE MEMÒRIA VINCULATS ALS OBJECTIUS DEL CENTRE

- Projecte de tallers, cursos i seminaris per compartir coneixement de forma col·laborativa entre els acadèmics i la ciutadania.
- Projecte d'iniciació als estudis de memòria, cursos i seminaris adreçats al públic en general en temes relacionats amb la memòria.
- Projecte del Born com a plataforma que dona suport a la formació en estudis de memòria. Treballar amb la ciutadania per proporcionar-los eines perquè participin per implicar-se en el gir memorial de la història. Integar els centres d'estudis locals, la recollida de dades, els arxius de dades, la història oral. Capacitació de la ciutadania perquè pugui exercir el seu dret a la memòria.

VI. Adaptar l'organització i els recursos a la nova estratègia

15. CONSOLIDACIÓ D'UN ORGANIGRAMA EFICIENT

16. PROJECTE D'ADAPTACIÓ DE L'ORGANITZACIÓ I SISTEMES DE TREBALL DE L'EQUIP

- Adopció de pràctiques de treball i de presa de decisions inclusives. Això inclou crear grups de treball transversals per dur a terme els principals projectes de canvi. En l'àmbit expositiu, per exemple, cal introduir el treball en equip interdepartamental des de la fase de conceptualització d'una exposició.
- Elaborar un pla de comunicació interna que sigui un bon instrument per explicar les raons i accions dels diferents projectes de canvi, i definir procediments per a una comunicació més horitzontal.
- Avaluar les necessitats de formació i desenvolupament professionals de l'equip del Centre per poder treballar els nous plantejaments del Centre. Creació d'una comunitat de pràctica per impulsar l'aprenentatge col·laboratiu i la pràctica reflexiva en les noves línies de treball.
- Elaborar els documents institucionals necessaris per treballar les diferents funcions del Centre de forma coherent amb el nou marc estratègic i seguint criteris d'excel·lència. Això inclou elaborar i aprovar polítiques i plans per a les diferents àrees funcionals.

17. PROJECTE DE FORMACIÓ INTERNA DELS MEMBRES DE L'EQUIP EN MATÈRIES ESPECÍFIQUES

18. PLA DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL, MANTENIMENT I SEGURETAT

- Programa de sostenibilitat ambiental, eficiència energètica...
- Adaptació arquitectònica als nous usos: Espais físics per dur a terme allò proposat.

19. REFORÇAMENT DE L'INSTITUT PASSATS PRESENTS COM A CONSELL ASSESSOR

20. PROGRAMA TAULES DE TREBALL

- El Born CCM ha de donar suport i facilitar el caràcter col·laboratiu i obert de la seva nova estratègia, oferint un marc per a les relacions a llarg termini amb els principals grups d'interès mitjançant l'establiment de Taules de Treball permanents.
- Es planteja el reforçament de l'actual Institut de Passats Presents, desenvolupant-ne el vessant d'assessor internacional que ajudi a orientar les principals polítiques i actuacions.

Annex:

Programació pública del bienni 2019-2020

Programació pública del bienni 2019-2020

	PRIORITATS ESTRATÈGIQUES					RESTA DEL PERÍODE DE PLANIFICACIÓ				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025			
1. PROGRAMA DE COL·LECCIONS										
1.1 Tractament de fons										
1.2 Restauració i conservació preventiva										
Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques		Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques	Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques	Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques	Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques	Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques	Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques			
Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol	Estudi i seguiment del subsol			
1.3 Estudis i projectes de recerca										
P4. Arqueoborn: Paleobarçino (2017-2019)										
P4. Arqueoborn: Suport a la recerca	P4. Arqueoborn: Suport a la recerca	P4. Arqueoborn: Suport a la recerca	P4. Arqueoborn: Suport a la recerca	Incorporació de tècnics a l'equip	P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment					
P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment	P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment	P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment	P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment	P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment	P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment					
P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Restitució gràfica de la zona arqueològica			
P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica (2a fase)	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica (3a fase)	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica (3a fase)	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica (3a fase)	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica	P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica			
P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica			
P5. Projecte d'interpretació integral del Centre. Guió	P5. Projecte d'interpretació integral del Centre. Projecte d'implementació	P5. Projecte d'interpretació integral del Centre. Projecte d'implementació	P5. Projecte d'interpretació integral del Centre. Projecte d'implementació	P5. Projecte d'interpretació integral del Centre. Projecte d'implementació						
P7. Museografia de Casa Corrales	P7. Museografia del Rec.Comtal. Projecte	P7. Museografia del Rec.Comtal. Projecte	P7. Museografia del Rec.Comtal. Projecte							
P7. Museografia del Rec.Comtal. Guió previ										
P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre	P7. Millora visita presencial del Centre			

	PRIORITATS ESTRATÈGIQUES			RESTA DEL PERÍODE DE PLANIFICACIÓ				
	2019	2020		2021	2022	2023	2024	2025
2. PROGRAMES PÚBLICS								
	P9. Grup de treball Línies de futur de la programació (PPP)							
2.1 Jornades i congressos								
	Jornada: Malís, la memòria		Jornada: El llegat de la renovació pedagògica		Jornada: 10 anys sense Semprún			
	Jornades. Projecte Berlin/Barcelona		II Triàlegs: ciutat i memòria. Projecte Berlin/Barcelona:	Projecte Berlin/Barcelona	III Triàlegs: ciutat i memòria			
			Seminari Espectres del Franquisme					
			II Encontre Halbwachs	III Simposi Internacional d'arqueologia		III Encontre Halbwachs		
2.2 Programa d'exposicions								
	Una infància sota les bombes. <31/03/19		Expo 1. Barcelona i l'educació	Expo 1. Expo Berlin/BCN	Expo 1. Transerrar: Adéu Iària	Expo 1. expo 20 anys sense MMM		
	Expo 1. Renaixement Integral. 13/06-13/10/19		Expo 2. Porcíoles, la ciutat cremada	Expo 2. Nines negres	Expo 2.	Expo 2.		
	Expo pf 1. Ajuntaments democràtics		Expo pf 1.	Expo pf 1	Expo pf 1.	Expo pf 1.		
	Expo pf 2. Joan Brassa, poeta de la memòria, del combat i de la revolta 3/10/19-13/01/20		Expo pf 2.	Expo pf 2	Expo pf 2.	Expo pf 2.		
			Expo pf 3.	Expo pf 3	Expo pf 3.	Expo pf 3.		
2.3 Programa d'activitats de difusió (escolar, públic general, especialitzat)								
	Projecte Berlin/Barcelona. 2019-2021 (Programa Evocació de la ruïna)		Projecte Berlin/Barcelona. 2019-2021 (Programa Evocació de la ruïna)	Projecte Berlin/Barcelona. 2019-2021 (Programa Evocació de la ruïna)	Projecte 3	Projecte 4	Projecte 5	
	Projecte 2		Projecte 2	Projecte 3	Projecte 4	Projecte 4	Projecte 5	

	PRIORITATS ESTRATÈGIQUES					RESTA DEL PERÍODE DE PLANIFICACIÓ				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025			
Educació	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària
	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata	Activitats amb Museu de la Xocolata
	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu	Casals d'Estiu
	P12. Nou plec del servei educatiu. Concurs									
	P12. Programació familiar 2-12	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13	P12. Programació familiar 2-13
	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18	P12. Programació per a joves 13-18
Cursos	Curs 1. Imatge i memòria (primavera)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)	Curs 1. (hivern)
	Curs 2. Anàlisi de material arqueològic	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)	Curs 2. (primavera)
	Curs 3. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic	Curs 3. Anàlisi de material arqueològic
	Curs 4. Berlín/ BCN (tardor)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)	Curs 4. Arqueologia pràctica (estiu)
	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions. 10-11/2019	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)	Curs 5. Introducció als estudis de memòria. 8 sessions (tardor)
	Mooc 1. Els usos contemporanis del passat	Moocs 1+2	Moocs 1+2+3	Moocs 1+2+3+4	Moocs 1+2+3+4+5	Moocs 1+2+3+4+5	Moocs 1+2+3+4+5	Moocs 1+2+3+4+5	Moocs 1+2+3+4+5	Moocs 1+2+3+4+5
Cicles	Cicle de debats Una infància sota les bombes									
	Cicle de debats Josep Renau									
	Cicle de conferències i debats Arqueologia des del Born									
	Cicle Referències. 10-11/19	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20	Cicle Referències. 2-3-4-5-10-11/20
	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses	Cicle de masterclasses
	Cicle Els Sons de la Memòria. 03.11/2019	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020	Els Sons de la Memòria. 03.11/2020
	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona	Cicle Berlín/Barcelona

	PRIORITATS ESTRATÈGIQUES					RESTA DEL PERÍODE DE PLANIFICACIÓ						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025					
Activitats ICUB												
	InMuseu	InMuseu	InMuseu	InMuseu	InMuseu							
	La Nit dels Museus	La Nit dels Museus	La Nit dels Museus	La Nit dels Museus	La Nit dels Museus							
	Festa de la ciència	La festa de la ciència	La festa de la ciència	La festa de la ciència	La festa de la ciència							
	Creació i museus	Creació i museus	Creació i museus	Creació i museus	Creació i museus							
	Big Draw	Big Draw	Big Draw	Big Draw	Big Draw							
	Trobada de Memòria Viva	Trobada de Memòria Viva	Trobada de Memòria Viva	Trobada de Memòria Viva	Trobada de Memòria Viva							
Efemerides												
	Santa Eulàlia	Santa Eulàlia	Santa Eulàlia	Santa Eulàlia	Santa Eulàlia							
	Carnaval	Carnaval	Carnaval	Carnaval	Carnaval							
	8 de març	9 de març	10 de març	11 de març	12 de març							
	Sant Jordi	Sant Jordi	Sant Jordi	Sant Jordi	Sant Jordi							
	La Mercè	La Mercè	La Mercè	La Mercè	La Mercè							
	Nadal	Nadal	Nadal	Nadal	Nadal							
Actes												
	Col·lectiu VVA.A. Wohnwagen											
	Circ de Nadal											
BornAcull												
	El Maria Canals. Recital con cursants											
	Barcelona Creative Commons Festival	Barcelona Creative Commons Festival	Barcelona Creative Commons Festival	Barcelona Creative Commons Festival	Barcelona Creative Commons Festival							
	Simfònic	Simfònic	Simfònic	Simfònic	Simfònic							
	NIT de Circ											
2.4 Programes de proximitat i accessibilitat												
	Programa Apropa	Programa Apropa	Programa Apropa	Programa Apropa	Programa Apropa							
	Xarxa Vincles	Xarxa Vincles	Xarxa Vincles	Xarxa Vincles	Xarxa Vincles							
	En-Residència (art i memòria)	En-Residència (art i memòria)	En-Residència (art i memòria)	En-Residència (art i memòria)	En-Residència (art i memòria)							
	Fes teu el patrimoni (el Rec Comtal)	Fes teu el patrimoni (el Rec Comtal)	Fes teu el patrimoni (el Rec Comtal)	Fes teu el patrimoni (el Rec Comtal)	Fes teu el patrimoni (el Rec Comtal)							
	Cultura i natura (l'aigua)	Cultura i natura (l'aigua)	Cultura i natura (l'aigua)	Cultura i natura (l'aigua)	Cultura i natura (l'aigua)							
	La clau és la pau	La clau és la pau	La clau és la pau	La clau és la pau	La clau és la pau							
	P10. Memòries Oblíquies	P10. Memòries Oblíquies	P10. Memòries Oblíquies	P10. Memòries Oblíquies	P10. Memòries Oblíquies							
	P13. El Col·laboratori	P13. El Col·laboratori	P13. El Col·laboratori	P13. El Col·laboratori	P13. El Col·laboratori							
	P10-P13. Projectes de mediació Born. Activitats											
		P11. Nous espais participatius. Implementació	P11. Nous espais participatius. Implementació	P11. Nous espais participatius. Implementació	P11. Nous espais participatius. Implementació							
		P20. Taules de treball	P20. Taules de treball	P20. Taules de treball	P20. Taules de treball							

Accions / Projectes / Activitats	Calendari, previsió data d'inici o execució	Calendari, previsió de data de finalització.	Descripció	Observacions
1.- Programa de col·leccions				
1.1 Tractament del fons				
1.2 Restauració i conservació preventiva				
Manteniment i conservació preventiva zona arqueològica i àrees museogràfiques	ene-19	dic-19	Tasques subcontractades supervisades per la tècnica en conservació preventiva de l'equip per a la neteja, tractaments de consolidació, restauració i millora, seguiment de les condicions climàtiques i mediambientals, i supervisió d'intervencions externes a les estructures arqueològiques. Conservació preventiva de les exposicions (estable i temporals)	
Estudi i seguiment del subsol	ene-19	dic-19	Seguiment regular i permanent de lectures del sistema de piezòmetres instal·lats al subsol amb la finalitat d'obtenir dades que permetin el control dels dipòsits de sals solubles sobre les superfícies arqueològiques.	
1.3 Estudis i projectes de recerca				
P4. Arqueoborn: Paleoborn (2017-2019)	ene-19	dic-19	Projecte de recerca sobre paleoarqueologia iniciat el 2017	
P4. Arqueoborn: 3a Intervenció arqueològica (2a fase)	feb-19	dic-20	Execució de la segona fase de la intervenció arqueològica que es va començar l'estiu de 2018. Aquesta segona fase es subdividirà en una etapa d'excavació professional i una de consolidació del paviment (2020)	
P4. Arqueoborn: Suport a la recerca	ene-19	dic-19	Contracte extern per a la realització de les memòries d'excavació i projectes d'arqueologia específics	
P4. Arqueoborn: elaboració de la base de dades del jaciment	ene-19	dic-23	Programari per a gestionar tota la informació disponible sobre cadascuna de les estructures de la zona arqueològica d'El Born.	
P4. Arqueoborn: Projecte de restitució gràfica de la zona arqueològica (2012-2024)	jun-19	dic-24		
P4. Arqueoborn: Documentació de la zona arqueològica	jun-19	dic-25		
P5. Projecte d'interpretació integral del Centre. Guió	feb-19	dic-19	Grup de treball intern per elaborar el guió de continguts que haurà d'orientar el projecte de millora de la visita del Centre	Estratègia 2023
P7. Projecte de millora de la visita presencial del Centre	feb-19	dic-23	Encàrrec i seguiment d'un projecte que proposi solucions als problemes detectats pel que fa l'acollida i la introducció a la visita del Centre. Inclou el replantejament del pla d'usos i del model de gestió de l'ala sud-est (espai Castells).	Estratègia 2023
P7. Museografia del Rec Comtal. Guió previ	feb-19	dic-20	Elaboració del guió de continguts per a l'encàrrec posterior del projecte museogràfic d'interpretació del Rec Comtal	Estratègia 2023

Programació 2019

Accions / Projectes / Activitats	Calendari, previsió data d'inici o execució	Calendari, previsió de data de finalització.	Descripció	Observacions
2. Programes públics				
2.1 Jornades i congressos				
P9. Grup de treball <i>Línies de futur de la programació</i> (IPP)	feb-19	abr-19	Organització i dinamització, en el marc de l'Institut dels Passats Presents, d'un grup de treball sobre les línies de futur de la programació pública del Centre.	Estratègia 2023
2.2 Programa d'exposicions				
<i>Jornada Matis de memòria</i>	09/05/2019	09/05/2019	<i>Jornada comissariada per Maria Mairà i Enric Berenguer (presentació i llançament del cicle Referències?)</i>	
Jornada. Berlin/Barcelona	01/10/2019	01/11/2019	Jornada emmarcada en el projecte trienal Berlin/Barcelona (2019 caiguda del Mur de Berlín - 2021 reunificació alemanya) que serà comissariat per Kathrin Goida Pongratz	Pendent de definició del projecte per la comissària
<i>Una infància sota les bombes</i>	26/09/2018	31/03/2019		
Expo 1. <i>Renau Integral</i>	13/06/2019	13/10/2019		(repensar títol)
Expo pt 1. <i>Ajuntaments democràtics</i>	maig 2019	15/09/2019	En el marc de la commemoració de les primeres eleccions municipals. Coproducció amb Arxiu Fotogràfic sobre fons del Col·lectiu SE-GRÀ (1977-1979). Comissària: Isabel Segura.	Pendent de definició del marc de producció
Expo pt 2. <i>Joan Brossa, poeta de la memòria, del combat i de la revolta</i>	03/10/2019	12/01/2020	En el marc de l'any Brossa. Co-comissariada per Manuel Guerrero i Judith Barmés. Co-produïda amb Fundació Joan Brossa	Conveni
2.3 Programa d'activitats de difusió (escolar, públic general, especialitzat)				
Projectes plurianuals				
Projecte 1. Berlin/ Barcelona (2019-2021)	mar-19	dic-19		
Projecte 2 (?)				Espectropolitiques? Transferraments? Descol·liallits?
Educació				
Catàleg d'activitats educatives per a primària i secundària	ene-19	dic-19		
Activitats educatives amb Museu de la Xocolata				
Casals d'estiu				
P.12. Nou plec del servei educatiu. Concurs	ene-19	mar-19	Redacció del nou plec de condicions per al concurs d'adjudicació de servei educatiu del Centre	Estratègia 2023
P. 12. Programació familiar 2-12	abr-19	dic-19		
P.12. Programació familiar per a joves 13-18	abr-19	dic-19		

Accions / Projectes / Activitats	Calendari, previsió de data d'inici o execució	Calendari, previsió de data de finalització.	Descripció	Observacions
2. Programes públics				
Cursos				
Curs 1. Imatge i memòria (primavera)	may-19	may-19	Curs sobre la imatge i el documental associat als estudis de memòria impartit per Patricio Guzmán	
Curs 2. Anàlisi de material arqueològic	ene-19	dic-19	Sessions impartides per personal del Centre a estudiants d'arqueologia en base a materials associats a l'espai arqueològic del Born.	
Curs 3. Arqueologia pràctica	jul-19	jul-19	Curs pràctic adreçat a estudiants d'arqueologia impartit en el marc de la intervenció en el jaciment.	
Curs 4. Berlín/ Barcelona	oct-19	nov-19	Dins del cicle B/B	
Curs 5. Introducció als estudis de memòria	oct-19	oct-19	Curs anual (8 sessions)	
Moc. I. Els usos contemporanis del passat	ene-19	dic-09	Definició dels continguts i implementació d'un curs virtual	
Cicles				
Cicle de debats <i>Una infància sota les bombes</i>	feb-19	feb-19	Cicle associat a l'exposició temporal	
Cicle de debats sobre Josep Renau	nov-19	nov-19	Cicle associat a l'exposició temporal	
Cicle de conferències i debats Arqueologia des d'El Born			Curs de 4 sessions impartit pels investigadors associats a la recerca arqueològica d'El Born. Objectiu: difondre aquelles recerques en què El Born és referent	
Cicle de conferències <i>Referèncie</i>	abr-19	nov-19	Implantació d'un cicle anual de conferències impartides per grans referents dels estudis de memòria a nivell internacional. El cicle constarà de 5 conferències repartides al llarg de l'any (excepte estiu).	
Cicle de masterclasses	may-19	nov-19	Associat a cicle Referències. Comissariat (Marin&Berenguer?)	
Cicle <i>Sons de la memòria</i>	mar-19	nov-19	Cicle de tres ponències associat al festival comissariat per Arnau Horta	
Cicle Berlín/ Barcelona	nov-19	nov-19		
Activitats CUB				
IN-Museu	feb-19	feb-19		
La Nit dels Museus	may-19	may-19		
Festa de la ciència				
Creació i museus	jul-19	ago-19	coproducció amb Teatre Tantarantana	
Big Draw	oct-19	oct-19		
Trobada Memòria Viva	oct-19	nov-19		
Efemèrides				
Santa Eulàlia	feb-19	feb-19	Taller de màscares (serveis educatius)	
Carnaval	feb-19	feb-19		
8 de març	mar-19	mar-19		
Sant Jordi	mar-19	mar-19		
La Mercè	sep-19	sep-19		
Nadal	dic-19	dic-19	Instal·lació artística inspirada en l'espai del Born en ocasió de les festes del solstici d'hivern	

Accions / Projectes / Activitats	Calendari, previsió de data d'inici o execució	Calendari, previsió de data de finalització.	Descripció	Observacions
2. Programes públics				
Actes				
Wohnwagen. Col·lectiu WAA	abr-19	may-19	Espectacle de teatre-circ programat en col·laboració amb la Fundació BBVA	
Temporada de circ	dic-19	dic-19		
Els Sons de la Memòria	mar-09	nov-19	Festival anual centrat en el llenguatge sonor i la memòria, que el 2019 i el 2020 estarà enmarcat en el projecte bianual <i>Espectrologies</i> . Estarà integrat per 5 projectes presentats al març i al novembre	
Born Acull				
El Maria Canals porta cua al Born	mar-19	mar-19		
Concurs Maria Canals. Recital concursants	mar-19	mai-19		
Barcelona Creative Commons Festival	jun-19	jun-19	Col·laboració en el festival de cinema	
Simfònic	jun-19	jun-19	Concert	
Nit de Circ	dic-19	dic-19	Abrangament dels premis Zirkólika espectacle de circ	
2.4 Projectes proximitat i accessibilitat				
Maqueta del born (Programa accessibilitat)	ene-19	mar-19	Producció d'una maqueta dels espais del Centre adaptada per facilitar la visita a les persones amb discapacitats visuals	
Programa Apropa	ene-19	dic-19		
Xarxa Vincles	may-19	dic-19	Col·laboració amb la Direcció de Serveis d'Infància, Jovenut i Gent Gran per a oferir serveis als usuaris de la xarxa Vincles	
En-Residència (art i memòria)	sep-18	jun-19	Participació en el programa de residències artístiques en dos centres de secundària del barri	
Fes teu el patrimoni (el Rec Comtal)	ene-19	dic-19		
Cultura Itzazura (l'aigüa)	ene-19	dic-19		
La clau és la pau	ene-19	dic-19	Programa educatiu de ciutat desenvolupat des del Centre	
P10. Memòries Obligues	ene-19	dic-19	Proposta de formació, assessoria i programació per activar un laboratori ciutadà al Centre	Estratègia 2023
P13. El Col·laboratori	ene-19	dic-19	Proposta de formació, assessoria i programació per activar un laboratori ciutadà al Centre	Estratègia 2023
P10-P13. Projectes de mediació Born. Activitats				

Accions / Projectes / Activitats	Calendari, previsió data d'inici o execució	Calendari, previsió de data de finalització.	Descripció	Observacions
3 Programa de Comunicació difusió i edicions				
P2. Programa de desenvolupament de públics	ene-19	dic-19	Concepció i implementació dels recursos per definir els indicadors, diversificar els públics i optimitzar la programació del Centre mitjançant la segmentació dels públics objectius.	Estratègia 2023
Comunicació	ene-19	dic-19	Concepció i implementació d'un pla de comunicació adaptat a la nova estratègia	Estratègia 2023
Conceptualització i producció identitat institucional	ene-19	dic-19		
Conceptualització i disseny campanyes	ene-19	dic-19		
Maquetació i edició materials de difusió	ene-19	dic-19		
Campanyes Marketing i publicitat xarxes socials	ene-19	dic-19		
Coordinació i gestió xarxes socials	ene-19	dic-19		
Conceptualització, encàrrec i manteniment nou web	ene-19	dic-19		
Coordinació i gestió web	ene-19	dic-19		
Realització i producció productes multimèdia	ene-19	dic-19		
Coordinació i gestió newsletter	ene-19	dic-19		
Reportages i sessions fotogràfiques	ene-19	dic-19		
Coordinació i gestió pantalles i videowalls centre	ene-19	dic-19		
Producció i instal·lació elements exteriors i interiors	ene-19	dic-19		
Inserció publicitat mitjans	ene-19	dic-19		
Edicions	jun-19	oct-19	Transferències expo Josep Renau	
	ene-19	dic-20	Actes I i S'Arqueologia 2018	
	ene-19	dic-20	Tribles publicació	
	ene-19	dic-19	Càpsules web cursos i jornades 2018-19	
4 Serveis generals i subministraments				
P15. Organigrama. Cap de programes. Responsable exposicions	abr-19	dic-19	Convocatòria dels concursos corresponents	Estratègia 2023
P16. Projecte de millora del sistema de control de gestió	feb-19	jun-20	Assessorament per a la millora del sistema de control de gestió i organització interna	Estratègia 2023
P17. Formació de l'equip	ene-19	dic-20	Organització de formacions específiques	Estratègia 2023
P18. Pla de sostenibilitat ambiental, manteniment i seguretat	ene-19	dic-19		Estratègia 2023
P19. Activació de l'IPP com a consell assessor	ene-19	jun-19		Estratègia 2023
Atenció al públic			Contracte externalitzat	
Seguretat i vigilància			Contracte externalitzat	
Neteja			Contracte externalitzat	
Residència i coordinació espais			Contracte externalitzat	
Assistència tècnica sales			Contracte externalitzat	
Servei de prevenció de riscos i coordinació empresarial			Contracte externalitzat	
Manteniment edifici i instal·lacions			Contracte externalitzat	
Manteniment equipament tècnic			Contracte externalitzat	

Estratègia 2023

MISSIÓ	ESTRATÈGIA EL BORN CCM 2023. REPTES I OBJECTIUS / PROGRAMES I PROJECTES	2019	2020	2021	2022	2023	VISIÓ. IMPACTES A 2023
		<p>Gestonar i posar en valor el patrimoni del lloc urbà</p> <p>Promoure el coneixement del passat</p> <p>Reflexionar sobre els processos de creació de memòries i fer-ne visible l'impacte en la societat contemporània</p> <p>Ofertir una programació integrada i col·laborativa per fomentar la recerca, la formació, la divulgació i el debat plural</p> <p>Proporcionar una experiència de visita que enllaga la vida de Barcelona del 1700 amb la d'altres èpoques (s-III - s. XXI)</p> <p>Convocar persones de totes les edats a pensar plegades críticament sobre l'experiència humana del conflicte i de la resiliència</p>	<p>REpte I. . POSICIONAR EL BORN CCM EN EL CONTEXT I L'ENTORN ACTUALS</p> <p>OBJECTIU I.1.1. Desenvolupar una programació pública que tradueixi la missió</p> <p>PROGRAMA 1. PROGRAMACIÓ PÚBLICA 2019-2020</p> <p>OBJECTIU I.2. Ampliar i diversificar de forma planificada els visitants; usuaris i participants, molt especialment de les exposicions i activitats.</p> <p>PROGRAMA 2. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DE PÚBLICS</p> <p>OBJECTIU I.3. Evolucionar l'estratègia de comunicació cap al nou posicionament, construint una identificació i imatge pròpies</p> <p>PROGRAMA 3. PLA DE COMUNICACIÓ</p> <p>REpte II. POTENCIAR LA RECERCA I LA REFLEXIÓ SOBRE EL LLOC, LA CIUTAT I LA MEMÒRIA</p> <p>OBJECTIU II.1.1. Ampliar el coneixement sobre el patrimoni de lloc i compartir-lo</p> <p>PROGRAMA 4. PROGRAMA DE RECERCA ARQUEOBORN</p> <p>OBJECTIU II.2. Generar coneixement i reflexió pública sobre els processos socials de creació de memòries</p> <p>PROGRAMA 5. PLA INTEGRAL D'INTERPRETACIÓ DEL CENTRE</p> <p>OBJECTIU II.3. Aproximar el coneixement científic a la ciutadania de forma oberta, plural i desintermediada en l'àmbit digital</p> <p>PROGRAMA 6. PROGRAMA D'APROXIMACIÓ AL CONEIXEMENT EN L'ÀMBIT DIGITAL</p> <p>REpte III. MILLORAR L'EXPERIÈNCIA DE VISITA PERQUÈ ESTIGUI CENTRADA EN EL VISITANT</p> <p>OBJECTIU III.1. Millora de l'experiència de la visita presencial</p> <p>PROGRAMA 7. IMPLEMENTACIÓ DE LA MILLORA DE L'EXPERIÈNCIA DE VISITA PRESENCIAL</p> <p>OBJECTIU III.2. Desenvolupar la dimensió digital de totes les activitats del centre, des d'una visió global, concreta i ben integrada amb la presencialitat</p> <p>PROGRAMA 8. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT DIGITAL INTEGRAL</p> <p>OBJECTIU III.3. Planificar, gestionar i avaluar l'experiència del visitant per assegurar que és fluida, acollidora, enriquidora i ben integrada</p> <p>PROGRAMA 9. DEFINICIÓ DELS CRITERIS I LES LÍNIES DE FUTUR DE LA PROGRAMACIÓ PÚBLICA</p>				

MISSIÓ		2019	2020	2021	2022	2023	VISIÓ. IMPACTES A 2023	
Gestionar i posar en valor el patrimoni del lloc urbà							La visita a El Born CCM es basa en les experiències i desencadena preguntes sobre la relació de cadascú amb el passat	
Promoure el coneixement del passat							El Born CCM és un laboratori d'aprenentatge crític sobre els usos del passat en la deliberació sobre els conflictes actuals	
Reflexionar sobre els processos de creació de memòries i fer-ne visible l'impacte en la societat contemporània							El Born CCM compta amb la complexitat del veïnat i està vinculat als debats que l'afecten	
Ofertir una programació integral i col·laborativa per fomentar la recerca, la formació, la divulgació i el debat plural							El Born CCM és un equipament públic de referència a la ciutat per a la visibilització de les memòries vives en construcció	
Proporcionar una experiència de visita que enllaça la vida de Barcelona del 1700 amb la d'altres èpoques (s. III - s. XXI)							El Born CCM és el referent a Catalunya per a la història moderna i contemporània de Barcelona en el context català i internacional.	
Convoacar persones de totes les edats a pensar plegades críticament sobre l'experiència humana del conflicte i de la resiliència							El Born CCM és conegut internacionalment en els camps arqueològic i dels estudis de memòria.	
		REPTES I OBJECTIUS / PROGRAMES I PROJECTES						
		REPTA IV. IMPLICAR ACIVAMENT A LA CIUTADANIA A COL·LABORAR						
		OBJECTIU IV.1. Integrar la participació i col·laboració ciutadana en les exposicions i en la programació						
		OBJECTIU IV.2. Introduir metodologies de mediació col·laborativa i de proximitat amb la ciutadania						
		PROGRAMA 10. PROGRAMA DE PROJECTES INNOVADORS EN COL·LABORACIÓ I COCREACIÓ AMB LA CIUTADANIA						
		OBJECTIU IV.3. Obrir l'equipament al barri, amb projectes col·laboratius amb el teixit social que responen a necessitats reals i concretes						
		PROGRAMA 11. HABILITAR UN ESPAI PARTICIPATIU						
		REPTA V. COMPARTIR CONEIXEMENT AMB LA CIUTADANIA DE QUALSEVOL EDAT						
		OBJECTIU V.1. Ampliar el programa d'acció educativa més enllà de l'ensenyament reglat a una oferta de formació continuada al llarg de tota la vida						
		PROGRAMA 12. PROGRAMA D'EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA						
		OBJECTIU V.2. Aprofundir el treball col·laboratiu amb escoles i centres formatius per a respondre a les necessitats i millorar-ne la qualitat de l'aprenentatge						
		PROGRAMA 13. PROJECTE EDUCATIU AMB CENTRES EDUCATIUS						
		OBJECTIU V.3. Compartir coneixement sobre estudis i temàtiques de memòria						
		PROGRAMA 14. COMPARTIR CONEIXEMENT SOBRE ESTUDIS I TEMÀTIQUES DE MEMÒRIA VINCULADES ALS OBJECTIUS DEL CENTRE						
		REPTA VI. ADAPTAR L'ORGANITZACIÓ I ELS RECURSOS A LA NOVA ESTRATÈGIA						
		OBJECTIU VI.1. Millora organitzativa i adequació dels recursos i l'equip implicats en la gestió del centre						
		PROGRAMA 15. CONSOLIDACIÓ D'UN ORGANIGRAMA EFICIENT						
		PROGRAMA 16. ADAPTACIÓ DE L'ORGANITZACIÓ INTERNA I SISTEMES DE TREBALL EFICIENT						
		PROGRAMA 17. PLA DE FORMACIÓ DELS MEMBRES DE L'EQUIP EN MATÈRIES ESPECÍFIQUES						
		PROGRAMA 18. PLA DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL, MANTENIMENT I SEGURETAT						
		OBJECTIU VI.2. Desenvolupar la responsabilitat social i un model de treball plural i obert						
		PROGRAMA 19. REFORÇAMENT DEL PAPER DE L'INSTITUT DELS PASSATS PRESENTS COM A CONSELL ASSessor						
		PROGRAMA 20. DINÀMICA DE TAULES DE TREBALL						